

ING. DR. LADISLAV PACHOLÍK, NEÚNAVŇY PROPAGÁTOR PŘEDPJATÉHO BETONU ■ ING. DR. LADISLAV PACHOLÍK, TIRELESS PROMOTER OF PRESTRESSED CONCRETE

Tomáš Janda

Príspevok priblihuje život a práci Ing. Dr. Ladislava Pacholíka, ktorý sa po celý život venoval predpjatým železobetónovým konštrukciám, a to ako po stránke teoretickej, publikoval odborné práce doma i v zahraničí, tak i praktické – účastnil sa výstavby rady mostů. ■ We would like to dedicate this article to the life and work of Ing. Dr. Ladislav Pacholík, who devoted his whole life to structures of prestressed concrete. His work was not only theoretical – he published in the Czech Republic as well as in foreign expert media – but also very practical – he personally participated in constructions in a number of bridges.

Za niekoľko mesiaců uplyne padesát let od úmrtí našeho předního odborníka a především nadšeného propagátora konstrukcí z předpjatého betonu, o kterém napsal v rozsahu 468 stran knihu „Předpjatý beton“. Byla prvním zdrojem v českém jazyce informujícím o stavu vývoje předpjatého betonu u nás i v zahraničí jak slovem, tak i obrazem. Vyšla v Knihovně ministerstva stavebního průmyslu v roce 1951.

Při shromažďování materiálů pro připravovanou výstavu o stavbě velkého železobetonového silničního mostu přes Vltavu v Podolsku byly poznámky a zápisy k této stavbě psané originálním rukopisem Dr. Pacholíka, mým jedinečným průvodcem. Rád bych proto v následujících řádcích připomenul současné generaci jeho pokračovatelů život a dílo tohoto mimořádného člověka, autora několika publikací, desítek odborných článků různých témat spojených s mostními konstrukcemi a řečníka na mnohých přednáškách.

Ladislav Pacholík se narodil 26. listopadu 1903 v Praze. V letech 1914 až 1921 absolvoval s vyznamenáním I. českou reálku v Praze na Novém Městě. V letech 1921 až 1926 studoval na ČVUT v Praze Vysokou školu inženýrského stavitelství směr konstruktivní-dopravní. První státní zkoušku vykonal 31. prosince 1923 s vyznamenáním, druhou státní zkoušku složil 2. dubna 1927 taktéž s vyznamenáním.

Během studií byl také zaměstnán. Od 15. června 1921 do 30. června 1923 pracoval jako výpomocný technik hydrografického oddělení Zemské správy v Praze. Následně opět jako

výpomocná síla u různých stavebních podnikatelů na projektech, provádění nebo vyúčtování železničních staveb.

Od 1. října 1926 do 1. dubna 1927 byl mimořádným asistentem a po vykonání druhé státní zkoušky až do 30. listopadu 1929 byl asistentem při ústavu mostního stavitelství Vysoké školy inženýrského stavitelství ČVUT (přednosta prof. Jan Kolář). Studentům pak pomáhal vysvětlením některých nepochopených statí z přednášek. Volný čas věnoval dalšímu studiu. Podí-

lel se na přípravě technického průvodce „Mostní stavitelství“, do kterého nakreslil většinu nákresů a provedl řešení i kontrolu některých statických výpočtů a vzorců.

Do služeb Zemského úřadu v Praze vstoupil v listopadu 1929, kde byl zařazen do oddělení pro stavbu státních mostů. 15. října 1935 byl přeložen na Ministerstvo veřejných prací a přidělen do oddělení pro stavbu silničních mostů.

Za svého působení na Ministerstvu veřejných prací, Ministerstvu techniky a Ministerstvu dopravy pomáhal, po předcházejícím technickém pojednání s projektanty a statiky, zavádět nové technické postupy a materiálové hodnoty, které odpovídaly rychlému vývoji předpjatých konstrukcí a na našich stavbách získaným zkušenostem, do praxe. Vypracoval řadu povšechných nebo podrobných návrhů silničních mostů různých rozpětí, např. pro Žďákovský most s rozpětím ocelového oblouku 345 m, alternativní řešení s železobetonovým obloukem o rozpětí 360 m, Zlíchovský most o rozpětí ocelových plnostěnných trámů 160 až 180 m, mosty přes Moravu, Váh, Hron

nebo Orlici. Podílel se také na přípravných a projekčních pracích pro stavbu mostů přes Vltavu v Podolsku a nedaleko Vestce u Hřimězdic a dalších.

Ladislav Pacholík připravil a vedl podrobné zatěžovací zkoušky mostů přes Vltavu v Českých Budějovicích, v Podolsku, ve Vestci, přes Radbuzu v Plzni, přes Labe v Děčíně, přes Jizeru v Železném Brodě, přes Svatku v Brně, přes Latoricu v Čopu a mnoha dalších. Při těchto zkouškách studoval různé otázky jako vliv příčných ztužidel na spolupůsobení trámů, spolupůsobení mostovky s obloukem, vlivy teplot a mnoho dalších technických zajímavostí. Účastnil se také mnoha běžných zatěžkávacích zkoušek mostů.

Po zahájení stavby dálnice Praha–Brno–Zlín aktivně pomáhal při řešení různých a často velmi obtížných otázek vzniklých při zakládání nebo výstavbě obloukových mostů přes údolí Šmejalky u Senohrab, Sedlického potoka u Borovska a Želivky u Píště.

Vratme se však zpět. V roce 1937 publikoval ve Zprávách veřejné služby technické svůj rozsáhlý článek „Napjatý beton“, kterým odstartoval nesnadnou diskusi na téma předpjatého beto-

Obr. 1 Fotografie Ing. Dr. Pacholíka z konce čtyřicátých let ■ Fig 1 Ing. Dr. Pacholík in the 1940s

Obr. 2 Stavba mostu přes Vltavu nedaleko Vestce u Hřiměždic (1937) ■

Fig 2 Construction of a bridge over the Vltava River near Vestec u Hřiměždic (1937)

Obr. 3 Stavba mostu přes Vltavu v Podolsku dne 29.11.1939 ■ Fig 3 Construction of a bridge over the Vltava River in Podolsko, 29.11.1939

Obr. 4 Dokončený most přes řeku Svratku v Brně, na kterém byla pod vedením Ing. Dr. Pacholíka provedena v roce 1939 zatěžkávací zkouška ■ Fig 4 Finished bridge over the Svratka River in Brno, Ing. Dr. Pacholík led the load-bearing tests in 1939

Obr. 5 Vizualizace Zlíčovského mostu v Praze (1942) ■ Fig 5 Visualization of the Zlíchov Bridge in Prague (1942)

Obr. 6 Dokončený dálniční most přes řeku Želivku nedaleko Píště, stav v polovině padesátých let ■ Fig. 6 Finished bridge over the Želivka River near Píšť, state in the middle of 1950s

Použité zdroje:

- [1] Národní archiv Praha – fond Ministerstva veřejných prací
- [2] Pozůstalost po Ing. Dr. Ladislavu Pacholíkovi poskytnutá autorovi článku jeho potomky
- [3] Archiv autora

na a jeho použití v tehdejší Československu. 19. listopadu 1937 pak následovala přednáška na toto téma.

Zde je nutno podotknout, že nebyl prvním v tehdejší Československu. O něco dříve krátce zmínil tuto problematiku akademik Bechyně ve své knize *Pozemní stavitelství*, avšak nijak ji nerozvíjel.

Ing. Dr. Pacholík současně sledoval práce probíhající ve Francii, Itálii a Německu a účastnil se tam i mnoha odborných seminářů, kde obvykle přednášel souhrnný referát o předpjatých mostech a zdůrazňoval jejich výhody a technické přínosy z pohledu sledování mostů Ministerstvem dopravy. V roce 1939 vyšel jeho další článek s názvem „Nosníky s napjatou výztuží“. Některé jeho tehdejší články byly publikovány i v prestižních německých časopisech. Jako příklad můžeme uvést rozsáhlý článek „Největší trémový most ze železobetonu“ pojednávající o konstrukci a stavbě mostu přes Vltavu poblíž Vestce, jehož překlad vyšel v roce 1940 v časopisu *Beton und Eisen* za značné pozornosti německých odborníků. (Most u Vestce z roku 1937 je s rozpětím 52,5 m mostem

s největším rozpětím trémového mostu ze železobetonu v ČR, pozn. redakce).

V roce 1943 vyšel další odborný článek s názvem „Konstrukce z předpjatého betonu“ a do konce roku 1945 následovalo několik článků na toto téma. V Praze, Brně, Moravské Ostravě nebo Berouně byly pořádány přednášky na téma předpjatého betonu.

Doba však podobným stavbám nepřála. Po válce se veškerá snaha upírala k opravám poškozených mostů a ke stavbě nových v místech zcela zničených mostních konstrukcí. Nesměle se rozbíhala dostavba dálnice. Na dostavbě velkých mostů nešlo novou progresivní metodu uplatnit. Bylo třeba hledat jinou cestu.

Mezi obcemi Vojslavice a Koberovice se nacházel rozestavěný dálniční most přes plánovanou přeložku místní komunikace a vodoteče. Byly dokončeny obě opěry mostu, chyběla však železobetonová deska. Stavbu nedokončeného mostu přebrala od firmy Kress, a. s., firma Litická, a. s. V roce 1947 zde byly poprvé v tehdejší Československu použity předpjaté nosníky vyrobené a instalované pod pečlivým dohledem Ing. Dr. Pacholíka.

Nesnadná cesta vedla k dalším mostům s předpjatými nosníky přes Vltavu v Živohošti a Cholině. Následovaly mosty letmo betonované přes Vltavu a Otavu u Zvíkovského Podhradí. Ing. Dr. Pacholík pozorně sledoval i výstavbu Žďákovského mostu, jehož dokončení se však nedomohl. Zemřel 19. února 1966.

Ing. Dr. Ladislav Pacholík po celý profesní život usiloval o to, abychom v oboru mostních staveb neustrnuli na tradičních typech mostů a mostních konstrukcí. Zasadil se o přechod k moderním novodobým konstrukčním formám mostů, jakým v té době byl a dodnes je předpjatý beton nebo spráženě ocelobetonové konstrukce. Jeho kniha „Předpjatý beton“ s řadou doplňujících tabulkových příloh byla v době svého vzniku významným přínosem pro projektanty, kteří neměli téměř žádnou příležitost (vyjma obtížně dostupné zahraniční literatury) seznámit se s problematikou předpjatého betonu.

Tomáš Janda
e-mail: t.janda02@seznam.cz

Text článku byl posouzen odborným lektorem. The text was reviewed.